

ezidőszereint 50 ágyra berendezett „Sanatorium Universitaire Suisse“ néven működő főiskolai szanatóriumot nemzetközivé alakítsák át. A szanatórium 1922. óta áll fenn és azóta 700 tüdőbeteg tanár és főiskolai hallgató talált ott gyógyulást. A főiskolai hallgatók közül 400 készülhetett el a kúra közben vizsgáira. Több száz tudós, író és művész kereste fel a szanatóriumot és tartott a hallgatóknak előadásokat. A nemzetközi főiskolai szanatóriumot most 200 ágyra tervezik és a szövetségtanács védelme alatt állana. A város gyönyörű, nagy telket bocsát ingyen a szanatórium rendelkezésére, különféle testülettől tekintélyes adományok is folytak már be az építkezés céljára. A szanatórium fenntartását alapítványokkal tervezik, amit a felszólított államoktól várnak. Egy ágyalapítvány 25.000 sv. frank, amiért az ágy az alapítónak állandóan rendelkezésre állana, ezenkívül járna vele a szanatóriumot kezelő tanácsban egy-egy szavazat.

Schweizer Erziehungs Rundschau.

7. Új francia középiskolai tanterv. A francia közoktatásügyi miniszter most adta ki a középiskolák alsó négy osztályának új tantervét. A 216 oldalas vaskos kötet az óraterven és tananyag felsoroláson kívül bőséges tanítási utasítást is ad először általánosan, azután minden tantárgyhoz külön-külön. Az első fejezet a középiskola céljáról és szelleméről szól. Főcéljának tekinti a középiskola különféle elágazásának egy cél felé irányítását. Ez a közös feladat pedig új francia humanizmus teremtése, aminek feltétele: nem ismeretek halmozása, hanem képességek fejlesztése; formális és nem materiális képzés; az önálló gondolkodás és nem kész anyag átadás; eszméket nem erőszakolni, a tanuló maga alkossa azokat. A tanításra vonatkozó követelmények: 1. A tanítás a tanulók tapasztalataiból induljon ki, induktív és ne dogmatikus legyen. 2. Az aktív módszer követelménye a probléma fölvetése. A tanulót kötelezni kell problémák megoldására, de problémák fölvetésére is. 3. Keresni kell az egyes tárgyak közötti kapcsolatot. 4. A tanítási anyagot lehetőleg egyszerűsíteni, az emlékezetet iskolázni, a már megszerzett tudást alkalmazni és folyton gyakorolni kell. 5. Az iskola ne csak tanulóhely, hanem műhely is legyen, ahol dolgoznak.

Az egyes tárgyak tanítási módszeréhez apró részletekig kidolgozott utasítást ad, ennek ismertetésére jövő számunkban visszatérünk.

Szenes Adolf.

LAPSZEMLE.

Magyar Paedagogia. 1939. évi 1. szám.

Mester János igen szép tanulmányban ismerteti az olasz Vico Ker. János (Giovanni Battista Vico) filozófus szellemi fejlődését, filozófiai rendszerét és nevelői felfogását. Vico adta a munkaiskola és a mai szellemtörténetnek legmélyebben járó filozófiai alapozását és gyakorlati útmutatását. Mussolini nemzetnevelő programjának alapjai Viconál találhatók meg.

Bognár Cecil a szülőtípusokat rajzolja meg. Az énes típus a saját önző

törekvései szempontjából ítéli meg gyermekét. Az ilyen vagy kényeztetési és hibátlannak véli, vagy mivel nem ad okot a vele való dicsekvésre, kemény és rideg gyermekével szemben. A tárgyias típus a gyermek érdekeit nézi lemondással, helyesen ítéli meg gyermekét. Ösztönszerűség nyilatkozik meg abban, hogy a gyermekkel szemben az anya legtöbbször a gyengéd szeretetet, az apa a szigorúságot képviseli. A kisgyermekkor utáni tudatos szülői nevelés lehet egyoldalúan merev, folytonosan korholó, aminek következtében az iskolában felszabadult gyermek a szülőknek hihetetlen féltelenségbe tör ki, vagy letört, félénk, komor lesz. A másik véglet, amikor a szülők nem tudnak, nem is akarnak fegyelmezni. Az iskola szempontjából az a helyes, ha a szülők őszintén elmondják otthoni tapasztalataikat, érdeklődnek gyermekeik iskolai magaviselete, tanulmányi előmenetele iránt és megszívlelik a tanácsokat. Sok szülő különórákkal terheli meg gyermekét, mert az iskolai anyagban sok feleslegeset lát. Viszont mások azt tartják fontosnak, hogy a gyermek tanulása helyett összeköttetéseket hajszoljanak, leányoknál a feltűnő öltözködés tartozik ide. A bizonyítványt hajszoló szülők egyik csoportja gyermekét gyöttri és ígérettel, korholással hajtja a tanulásra, a másik a tanárok megkörnyékezésével akarja kicsikarni a jobb eredményt. Ez utóbbit célozzák az ajándékok, hízeltetések, esetleg a különböző fenyegetések (a gyermek öngyilkossága, az apa szigora) és a mai kornak megfelelő protekció igénybevétele. Megállapítása szerint mindezekről a tanárszülők sem mentesek. A szülők részint meggyőzhetőek, részint konokak. Mindezekben a bajokon sokat segít, ha a tanár meglátja az iskolának is kizárhatatlan apróbb hibáit és azt a meggyőződést tudja felkelteni gyermekben és szülőben, hogy szeretettel van a gyermek iránt.

Kemény Ferenc zenepszichológiai kísérleteket dolgoz fel sokoldalú részletességgel. Kísérleteiben elsősorban a zene által keltett lelki mozzanatokra és a velük kapcsolatos nyelvbéli készségre volt figyelemmel.

Péchy Aladár a fizika tanításának fejlődéséről írt igen kitűnő, rövid tájékoztatót, amely különnyomatban is megjelent. Az első pontban röviden ismerteti a fizika szerepét az iskolai tárgyak között a multak folyamán. A második címe: miért tanítjuk és miért kell tanítanunk a fizikát. Terjedelmesebb a harmadik pont: milyen volt a fizika tanításának módszere? Mindinkább előtérbe nyomul az a felfogás, hogy a tanításnak a kísérletből kell kiindulnia, míg a legutóbbi középiskolai Utasítás döntő szerepet ad a kísérleteknek. Majd vizsgálja azt, hogy az iskolai fizikatánításban milyen volt a helyzete, illetőleg szerepe a tanulónak. Ősi forma: a tanár magyaráz, a tanuló figyel és otthon betanul. Hosszabb fejlődés után szerepet keres a fizika tanításában a tanulók saját tevékenysége. Ennek első formája a kérdve fejtő, heurisztikus mód. Az 1899-i Utasítások ajánlják a fizikai laboratóriumi gyakorlatokat, míg a tavaly kiadott középiskolai Utasítás kifejezetten ajánlja a munkáltató tanítást. Végül: Mit akar tullaajdonképen a természettudományi tárgyak munkáltató tanítása? cím alatt a munkáltató tanítás ellen felhozott érveket vizsgálja és cáfolja meg igen figyelemre méltó módon.

A folyóirat kisebb közleményei között *Szenes Adolf* a népiskolák fenntartásával járó terhek arányosítása cím alatt ismerteti a Horváth és Ruszthy-

Ruszték-féle erre vonatkozó törvényjavaslatot és a Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara „A kultúradó reformja” c. fölterjesztését.

Nevelésügyi Szemle. III. évf. 2. szám.

Schneller István neveléstudományi egyetemi tanárt búcsúztatja Imre Sándor szavaival. Nekrológját Kemény Gábor írta.

Wagner Ferenc tanulságos cikke: *Kultúrfeladataink a Felvidéken*. Megállapítja ismét, hogy van „felvidéki szellemiség”. A természettudományi és szociológiai érdeklődés erősen kifejezett a történetiség rovására. Az iskolákat nem kell számban gyarapítani, de a magyar nyelvet jogaiba vissza kell helyezni. Átképző tanfolyamok szervezése szükséges a tanítóság részére. A népművelést is közelebb kell hozni az anyaországához. A kétféle magyarságnak, bár különböző úton, közelednie kell egymáshoz.

Járay Imre egy felügyelői értekezleten elhangzott előadása: *A középiskolai tanár, tanuló és a társadalom*. Első részében a társadalomnak a tanulóra való hatását és követelményeit említi fel, a második a tanár és a társadalom egymáshoz való viszonyát vizsgálja. A közönségnek követelményei vannak a tanárral szemben, tehát méltányos, hogy ez a közönség teljesítse kötelességeit a tanárral szemben is.

Aldobolyi Nagy Miklós: *a katonai szellemű iskolai nevelésről* ír. A nemzeti érzés ismét virágzását éli. Ezzel kapcsolatban a militarizmus nemcsak a folyóiratokat és mindennapi sajtót járja át, hanem az élet minden viszonylatát. Ez a nemzeti érzésből fakadó katonai szellem jogos követelményekkel lép fel a nevelés terén is. Bár az iskola és a tanár nem mindenható a nevelés terén, de minden erejével törvnie kell a cél felé. A katonai szellem nevelésére elsőrendűen alkalmasak a történelem, földrajz és magyar irodalom, de szolgálhatja minden más tárgy is. A torna pedig az a tárgy, amely mindjobban katonai előkészítővé válik. Az iskolai élet külső formáiban is érvényesülhetne egészséges katonai rendszer, „laktanyai rend”. Kiemeli, hogy tényleges és lelki fegyvereink erősítése nem azt a célt szolgálja, hogy másokét elraboljuk, hanem hogy a magunkét megvédjük!

Soós Paula cikkét, „*Stereometrikus szemléltetési lehetőségek a tanításban*”, előadásban is hallgattuk. Nagy érdeklődést keltett az érdekes előadás a térbeli látásról. A térbeli szemlélet fontossága követelte meg a testek, testhálózatok készítését. Az olvasó és általános megoldást a térmozi nyomán találták meg a németek. A törékeny drótvázak helyett ezek stereoszkópikus (kettős) fényképét állították elő elsőben, amelyet két féllencséből készített stereoszkópon keresztül kellett nézni. Ennél olcsóbb megoldás a két kiegészítő színben, piros és zöldben készített és egymásra nyomott képnek olyan szemüvegen való nézése, amelynek egyik üvege (celluloidja) zöld, másik piros. Az így látott fekete színű, szemünk által egyesített kép teljes térbenyomást kelt. Ezek a képek mértani úton megszerkeszthetők, sokszorosíthatók, s a hozzávaló szemüveg rendkívül olcsó. Nagy előnye ennél fogva, hogy minden tanuló beszerezheti és nemcsak egyszer láthatja a szertárból kiásott drága modelleken. Bebizonyította az előadó, hogy aki egyszer ilyen képet lát, megdöbben a kísérteties jelenségen.

Kispál Magdolna a finn népiskolát ismerteti.